Jussi Adler-Olsen

Natriumchloride

Vertaald door Kor de Vries

2022 Prometheus Amsterdam

Proloog

1982

Na de noodoproep verstreken er slechts vijf minuten voor de ambulance het grasveld opdraaide in de richting van de chaos die op je netvlies werd gebrand.

Rond het dampende gat lagen zes levenloze lichamen en een scherpe stank van verbrand vlees vermengde zich met de ozongeur die na de blikseminslagen nog steeds in de lucht hing.

'Allemaal achteruitgaan!' riep een van de ambulancebroeders naar het groepje studenten dat was toegesneld uit de universiteit aan de andere kant van de weg en bij de aanblik als aan de grond genageld stond.

Zijn collega trok hem aan zijn mouw. 'We kunnen hier niets doen, Martin, maar kijk daar eens!'

Hij wees naar een oudere man wiens knieën langzaam in het doorweekte gras wegzakten.

'Waarom stonden ze zo dicht bij elkaar en waarom is de bliksem niet in de bomen ingeslagen?' jammerde de man toen ze dichterbij kwamen. Hoewel de regen met bakken uit de hemel kwam en de jas van de man als een natte doek aan hem vastplakte, sloeg hij geen acht op iets anders dan op wat er zojuist was gebeurd.

Martin draaide zich om naar de universiteitsgebouwen, waar meerdere sirenes en blauwe zwaailichten aankondigden dat er verscheidene ambulances en politievoertuigen onderweg waren.

‘We geven hem iets kalmerends voor het nog tot een hersenbloeding komt,’ zei hij tegen zijn collega.

Martin knikte en kneep zijn ogen samen. Door de stortregen heen werd hij twee vrouwen gewaar die op hun hurken bij een aangroeiende waterplas aan de windsingel zaten.

‘Kom, snel!’ riepen ze en Martin greep zijn tas en begon te rennen.

‘Volgens mij ademt ze,’ steunde de ene vrouw, terwijl ze haar hand om de nek van het zevende slachtoffer hield.

Afgezien van de zeer zwartgeblakerde kleding van de bewusteloze vrouw leek ze niet direct zo heftig verbrand als de andere slachtoffers.

‘Ik denk dat ze hier door de blikseminslag naartoe is geslingerd,’ zei de vrouw met trillende stem. ‘Kun je haar redden?’

Terwijl Martin het tengere lichaam wegtrok bij de waterplas die steeds dieper werd, nam het geschreeuw achter hem toe. Nu hadden zijn toegesnelde collega’s geconstateerd dat ze niets konden uitrichten. De bliksem had alle zes mensen gedood die in de regen dicht op elkaar hadden gestaan.

Martin legde de vrouw in de stabiele zijligging en voelde haar pols, die langzaam en zwak was, maar stabiel leek te zijn. Op het moment dat hij opstond en naar zijn collega’s wenkte dat ze met een brancard moesten komen sidderde haar lichaam. Een paar korte, diepe inademingen deden haar borstkas spannen en in een plotselinge beweging kwam ze omhoog op haar ellebogen en keek ze om zich heen.

‘Waar ben ik?’ vroeg ze met rood dooraderde ogen.

‘Je bent in Fælledparken in Kopenhagen,’ antwoordde Martin. ‘De bliksem is in jullie ingeslagen.’

‘De bliksem?’

Hij knikte.

‘Maar de anderen dan?’ Ze keek in de richting van het hectische tafereel.

‘Kende jij hen?’ vroeg hij.

Ze knikte. ‘Ja, we waren met zijn allen. Zijn ze dood?’

Martin aarzelde even, maar bevestigde het vervolgens.

‘Allemaal?’

Toen knikte hij nogmaals en bestudeerde haar gezicht. Hij verwachtte dat het shock en verdriet zou vertonen, maar sluwe rimpels vertelden iets anders.

‘Goed zo,’ zei ze volslagen rustig. Ondanks duidelijke pijn verscheen er een duivelse glimlach op haar gezicht.

‘Weet je wat?’ zei ze zonder op antwoord te wachten. ‘Als ik dit weet te overleven, overleef ik met Gods hulp alles.’

I

Dinsdag 26/01/1988

MAJA

Tien dagen na Nieuwjaar sloeg de ijswinter onverwacht hard toe in het land, met een snijdende wind en ongebruikelijk strenge vorst. Toen Maja de ijsspiegel zich een weg zag banen over de binnenplaats van haar huizenblok zuchtte ze diep. Het was het derde jaar op rij dat ze naar winterbanden moest wisselen, maar omdat het dit keer vlak na kerst was, had ze in elk geval geen geld om dit door haar gebruikelijke monteur te laten doen. Gelukkig maakte een garage in de buurtkrant reclame met opvallende advertenties dat ze een supersnelle, efficiënte en spotgoedkope bandenservice hadden, en omdat de garage daarbij ook nog eens dicht bij de crèche van haar zoontje in Sydhavnen lag, koos ze die.

Zo was de werkelijkheid van een alleenstaande moeder meestal. Elke öre telde.

In de gecombineerde autospuiterij en garage Ove Wilder Auto's was de masculiene eigenaar en voorman een vertrouwenwekkend archetype van het soort mannen dat was opgegroeid met hun pezige armen diep in een automotor gestoken, dus Maja haalde opgelucht adem. Het zou wel loslopen.

'We controleren ook even of alles is als het moet zijn,' zei hij en hij knikte tegen een paar monteurs die de carrosserie beschenen van een auto die op een brug stond.

'Het duurt wel een paar uur, voor hij klaar is. We hebben het een beetje druk, zoals je ziet.'

Drie kwartier later werd ze al gebeld op haar werk.

Dat is lekker snel, dacht ze blij toen ze de stem van de voorman hoorde, maar toen verdween haar glimlach.

'Ik ben bang dat het ons vandaag niet lukt,' zei hij. 'We hebben wel gezien dat de achterste zomerbanden nogal scheef gesleten waren, dus kregen we het vermoeden dat er iets aan de hand was met de wielophanging. Dat bleek verkeerd te zijn, want het is je achterbrug, achteras noemen anderen het, die op afbreken staat en dat is wel even wat anders.'

Maja klemde de telefoonhoorn vast. 'De achteras?! Maar die kan dan toch wel worden gelast?'

Hij klonk ernstig. 'Dat moeten we bekijken, maar daar moet je helaas niet van uitgaan, want hij is behoorlijk vergaan en moet vrijwel zeker worden vervangen.'

Maja haalde diep adem. Ze durfde niet te denken wat dat zou kosten.

'Ik kom langs als ik mijn zoontje uit de crèche heb gehaald,' zei ze en ze zag hoe haar hand op tafel begon te trillen. Hoe moest ze dat betalen? Hoe zou ze de auto kunnen missen als…?

'Je komt langs, zeg je. Nou, dat is goed. We gaan om vijf uur dicht,' antwoordde hij droogjes.

Kinderen in skipakken zijn tijdrovend, dus met het hart in haar keel stormde Maja er uiteindelijk vandoor met Max in de wandelwagen en het was al sluitingstijd geweest. Daarom haalde ze opgelucht adem over de geopende poort aan het eind van de straat en bij de aanblik van haar auto, die met sneeuw tot aan de wieldoppen half buiten de autowerkplaats stond.

Dus ze haalde het nog. 'Mijn auto!' zei Max. Hij was dol op die auto.

Toen ze het hek passeerden, zag ze de onderbenen van een man achter haar auto uit steken.

Eigenaardig! Waarom ligt hij zo op het asfalt in de sneeuw en de kou? wist ze nog te denken voordat de eerste knal de ruiten van het gebouw liet exploderen in een stortregen van glas, en een volgende explosie een seconde later detoneerde in een drukgolf die de kinderwagen met Max uit haar greep trok en haar een aantal meter naar achteren slingerde.

Het was een en al rook en vuur, toen ze overeind wist te krabbelen en zag dat de autowerkplaats voor haar totaal was ingestort en dat haar auto op zijn kop een paar meter bij haar vandaan lag.

Met bonkend hart wrong ze zich alle kanten op.

'Maaaax,' gilde ze zonder dat ze haar eigen stem kon horen.

Toen klonk er opnieuw een explosie.

2

Maandag 30/11/2020

MARCUS

Geen fraai gezicht, dacht de chef Moordzaken Marcus Jacobsen, toen hij zijn potige brigadier met zijn ogen dicht en open mond helemaal languit achter zijn bureau aantrof.

Hij duwde voorzichtig tegen de voeten op het bureau aan.

'Ik hoop dat ik je niet bij iets belangrijks stoor, Carl,' zei hij met een scheve glimlach.

De versufte man was blijkbaar te sloom om op ironie te reageren.

'Ach, dat is een kwestie van definitie, Marcus,' zei hij gapend. 'Ik moest alleen even uitproberen of de afstand van tafelrand naar mijn voeten perfect was.'

Marcus knikte. De renovatie van de kelder onder het hoofdbureau van politie was hard aangekomen bij de collega's van afdeling Q, en om eerlijk te zijn was hijzelf ook helemaal niet blij dat hij de meest anarchistische afdeling van het land zo dicht in zijn buurt had gekregen in het nieuwe onderkomen op Teglholmen in Sydhavnen, waar de recherche van de politie van Kopenhagen nu was gevestigd. Want de combinatie van Carl Mørcks knorrige tronie en zijn eeuwige getier kon iedereen uit het veld slaan. Af en toe zou je zelfs willen dat Carl en co terug zouden kunnen verhuizen naar de kelderruimte op het hoofdbureau van politie, maar dat zou niet gebeuren, dat wist Marcus ook wel. Maar juist in dit vreselijke coronajaar zou het voor iedereen beter zijn geweest als afde-

ling Q in de kelder van het oude politiebureau had kunnen blijven zitten.

'Je moet dit even bekijken, Carl.' Hij opende een dossiermap en wees naar een overlijdensadvertentie die uit een krant was gescheurd. 'Wat zegt dit jou?'

Carl wreef in zijn ogen en las.

MAJA PETERSEN, 11 NOVEMBER 1960 – 11 NOVEMBER 2020.
ZE ZAL ZEER WORDEN GEMIST.

DE FAMILIE

Hij keek op. 'Tja, de vrouw is overleden op haar zestigste verjaardag, maar verder zegt het me niets speciaals. Wat is ermee?'

Marcus keek hem ernstig aan. 'Dat zal ik je zeggen. Voor mij roept het sterke herinneringen op aan de eerste keer dat jij en ik elkaar zagen.'

'Nou zeg, dat is me ook een lugubere associatie. De eerste keer zeg je? Wanneer was dat dan?'

'Januari 1988. Jij was hoofdagent op het politiebureau Store Kongensgade. Ik was rechercheur bij de afdeling Moordzaken.'

Carl trok zijn benen naar zich toe en ging wat meer rechtop zitten. 'Waarom herinner jij je dat in hemelsnaam? Jij kende mij toch helemaal niet in 1988?'

'Ik herinner me het, omdat jij en je collega als eerste arriveerden bij een brandende autowerkplaats die net in de lucht was gevlogen en ik herinner me de manier waarop jij je ontfermde over een half bewusteloze vrouw die haar kind bij de explosie verloor.'

Marcus' beste rechercheur zat een moment met een holle blik voor zich uit te staren. Toen pakte hij de krant op en staarde naar de advertentie. Werden zijn ogen vochtig? Dat was moeilijk te geloven.

'Maja Petersen,' zei hij langzaam. 'Is het díe Maja Petersen?'

Marcus knikte. 'Ja, die is het. Twee weken geleden werden Terje Ploug en ik naar haar appartement opgeroepen en toen had ze al een paar dagen in de hal gehangen. Er was niet veel onderzoek voor nodig om te kunnen vaststellen dat ze zelfmoord had gepleegd. Op de vloer onder haar lag een foto van een jongetje dat ze vermoedelijk tot het moment van overlijden in haar handen vastgeklemd heeft gehad.' Hij schudde zijn hoofd. 'In de eetkamer stond een enigszins

beschimmelde taart op tafel, onaangeroerd. Erop waren met mooie lichtblauwe glazuur twee namen geschreven: MAJA 60 JAAR. MAX 3 JAAR. Ietwat atypisch, moet je zeggen, was de taart versierd met twee kruisen in plaats van met twee vlaggetjes. Een bij elke naam.'

'Oké.' Carl legde de krant neer en leunde zwaar achterover. 'Dat klinkt triest. Je zegt zelfmoord en daar ben je zeker van?'

'Ja, dat ben ik. Ze is eergisteren begraven en ik was erbij aanwezig. Behalve de dominee, ondergetekende en een oudere dame was de kapel leeg, dus treuriger kon het amper zijn. Na afloop heb ik met de vrouw gesproken en zij was een nicht van de overledene. Zij bleek degene te zijn die de overlijdensadvertentie had ondertekend met "de familie".'

Carl keek hem nadenkend aan. 'Destijds was jij aanwezig op de plek van de explosie, zeg je. Precies dát kan ik me niet herinneren. Ik herinner me de sneeuw en de ijzige kou en een heleboel andere dingen, maar jou niet.'

Marcus haalde zijn schouders op. Het was meer dan dertig jaar geleden, dus hoe zou hij zich dat ook moeten herinneren?

'De brand was extreem heftig en de brandweer kon niet met zekerheid vaststellen hoe de brand en de explosies waren ontstaan,' zei Marcus. 'Maar het bleek dat de werkplaats ook een volstrekt ongeautoriseerde autospuiterij huisvestte, dus er was heel wat brandgevaarlijk spul in het gebouw aanwezig en beslist meer dan genoeg om het zo fout te kunnen laten gaan. Ja, ik kwam kort na het ongeluk aan en het was eigenlijk per toeval, want ik was een paar straten daarvandaan met een klus bezig.'

Carl knikte voor zich uit. 'Ik herinner me goed dat het jongetje dood was, dat zag ik meteen. Zijn iele lichaampje lag op de rand van het trottoir met zijn hoofd in de sneeuw gedrukt, zo'n aanblik vergeet je niet snel. Ik moest zijn moeder stevig vasthouden, zodat ze niet te dicht bij hem kwam en kon zien hoe vreselijk hij was toegetakeld.'

Hij keek omhoog naar Marcus. 'Waarom was jij bij de begrafenis van Maja Petersen, Marcus?'

'Waarom?' Hij zuchtte. 'Ik heb die zaak gewoon nooit los kunnen laten. Ook destijds vond ik al dat er iets mee was, dat er een luchtje aan zat.' Hij tikte op de dossiermap op tafel. 'Nu heb ik een paar dagen besteed aan het herlezen ervan en om erover na te denken.'

'Tot welke conclusie ben je dan nu gekomen? Dat de explosie geen ongeluk was?'

'Dat heb ik eigenlijk nooit geloofd, maar hier op bladzijde twee in het forensisch onderzoek kwam ik een zin tegen die me destijds niet was opgevallen en daar was dertig jaar geleden misschien ook niet direct aanleiding voor.'

Hij haalde het papier uit de map en schoof het naar Carl toe.

'Ik heb de zin met een markeerstift aangestreept.'

Carl Mørck legde zijn onderarmen op de armleuningen van de bureaustoel en leunde naar voren. Hij las de met geel gemarkeerde zin een paar keer, voor hij Marcus aankeek met een uitdrukking die zijn ogen donkerder maakte.

'Zout?!' zei hij alleen maar en hij herhaalde het een paar keer.

Marcus knikte. 'Jij hebt hetzelfde gevoel als ik, zie ik.'

'Ja, het is dat zout, maar wanneer was dat ook weer? Help me eens op weg.'

'Ik weet niet precies welke zaak het was die jij had, maar er was toch een andere waar iets met zout bij was. Ja toch?'

'Ja, volgens mij wel.'

Zo te zien dacht de man zo diep na dat het kraakte, maar blijkbaar tevergeefs.

'Misschien kan Rose of anders Assad het zich herinneren,' zei Carl ten slotte.

Marcus schudde zijn hoofd. 'Dat denk ik niet, want dat was waarschijnlijk voor hun tijd. Maar Hardy wellicht?'

'Hardy is weer in Zwitserland voor een behandeling, Marcus.'

'Dat weet ik, maar je hebt zeker wel eens gehoord van die tamelijk slimme uitvinding die telefoon heet, of niet, Carl?'

'Ja ja, ik zal hem heus wel bellen.' Hij fronste zijn wenkbrauwen. 'Je hebt een poosje de tijd gehad om erover na te denken, Marcus, wil je zo vriendelijk zijn een tipje van de sluier op te lichten van wat je destijds in Sydhavnen hebt meegemaakt?'

Hij knikte. Het zou welhaast een opluchting zijn.

Marcus vertelde dat toen de tweede knal klonk, alle ramen in het appartement dat ze in de buurt van de autowerkplaats aan het doorzoeken waren zo heftig naar binnen werden gedrukt dat de glasscherven zich diep in het houtwerk en de meubels boorden. Godzijdank bevonden Marcus en zijn collega's zich in de slaapkamer aan het binnenplein, dus hun overkwam niets, maar de bewoner van de

flat, een sjofele junk, stortte compleet in en bazelde over toen hij jong was en Valby Gasværk in de lucht vloog.

Marcus liep op zijn tenen naar de keuken in de richting van de Siberische kou die door het verbrijzelde raam naar binnen kwam en zag onmiddellijk de gitzwarte rookwolken en de vlammen die een paar straten verderop boven de daken minstens vijfentwintig meter hoog de lucht in schoten.

Twee minuten later draaiden Marcus en zijn collega-rechercheur de straat in, waar een surveillancewagen al met zwaailichten dwars op de poort geparkeerd stond. Een aantal meter het terrein op zat een jonge collega die een vrouw tegen zich aan drukte. Het was een totale chaos en brandende delen van het gebouw en asfalt wierpen nog meer zwarte rook de lucht in. Een klein kind links van Marcus was zonder twijfel ter plekke overleden, aangezien het lichaampje doodstil en met zijn gezicht naar beneden gekeerd in de sneeuw lag.

De vlammen in het midden van het gebouw waren nu minstens veertig meter hoog en de hitte blies hen bijna omver. Het wrak van een Citroën Dyane lag ondersteboven, stukken muur en auto-onderdelen lagen verspreid in het smeltwater dat al snel het grootste deel van het gebied bedekte, en een aantal auto's dat links langs de muur van het terrein te koop had gestaan was als afgedankte voertuigen bij een autosloperij in elkaar gedrukt.

Een bestelwagen helemaal vooraan lag geplet onder de brokstukken en erachter staken een paar blote, verschroeide benen uit, wat op dat moment het enige teken was dat er leven in het gebouw was geweest.

Het duurde een paar uur voor de brandweer het vuur onder controle had, maar Marcus bleef ter plekke en volgde de observaties van collega's en brandweermensen.

Voor middernacht hadden ze verder het gebouw in nog eens vier lichamen gevonden, die zo verkoold waren dat ze maar moeilijk het geslacht ervan konden bepalen. Hoewel de schedels van alle vier tamelijk vergelijkbare hoofdwonden hadden, konden ze niet ter plaatse vaststellen of die waren veroorzaakt door de heftige explosie met een regen aan projectielen van ontelbare metaalstukken uit de autowerkplaats als gevolg.

Ondanks de overwegende waarschijnlijkheid dat er sprake was van een ongeluk zocht Marcus de dagen erop routinematig naar een

reeks mogelijke motieven dat de brand zou kunnen zijn aangestoken. Alle gedachten aan verzekeringsfraude moesten worden afgewezen, omdat de autowerkplaats ondanks alle voorschriften helemaal geen verzekeringen had, en bovendien was de eigenaar van de garage bij dezelfde gelegenheid om het leven gekomen, dus wat zou hij bij een aangestoken brand winnen? Waarschijnlijk was het ook niet gerelateerd aan motorbendes, want geen van de omgekomenen die later werden geïdentificeerd als automonteur had een crimineel verleden.

Met hulp van de geschokte weduwe van de eigenaar besprak Marcus de slechts weinige informatie over de geschiedenis van de autowerkplaats.

'Had je man of je gezin iets van onenigheid met iemand?' vroeg hij. Waren er leningen die niet waren terugbetaald? Vijandschappen? Hadden concurrenten hen bedreigd?

Maar de vrouw schudde telkens het hoofd. Ze begreep er gewoon niets van. Haar man was een prima ambachtsman, zei ze. Hij was alleen niet zo goed in papierwerk, maar was dat met handwerkers niet altijd zo?

Marcus moest toegeven dat dit in elk geval gold voor dit bedrijf, dat een accountant noch een boekhouder had. Alles wat deed denken aan correspondentie, klantenbestanden of boekhouding was in rook opgegaan, als er überhaupt iets van dien aard had bestaan.

De vrouw wist best dat als te zijner tijd de belastingaangifte moest worden ingediend er heel wat werk te verrichten zou zijn, maar de werkplaats had slechts een aantal maanden bestaan, dus dat zou ook wel lukken.

Toen het bedrijfsterrein een paar weken later werd ontruimd, stond men nog steeds met lege handen. Alleen deze ogenschijnlijke onbeduidendheid, die een alerte forensisch onderzoeker toch in het rapport had genoteerd, stak boven de rest uit, iets wat Marcus pas zo veel jaren later, bij zijn laatste bestudering van het rapport, was opgevallen.

Er stond: *Een paar meter buiten de toegangspoort, tegen het hekwerk aan, lag een negen centimeter hoog bergje zout.*

Daarna stond er als een extra toevoeging, die toch overpeinzing en verwondering had moet wekken: *En het was keukenzout, geen strooizout.*

3

Dinsdag 1/12/2020

CARL

'Er lag een kopie van de zaak in het archief, Carl.' Rose smeet hem voor Carl neer. 'Gordon en ik hebben hem vanochtend gelezen. Er staat dat jij als eerste ter plaatse was?'

'Ja, blijkbaar.' Hij knikte en wees naar het exemplaar van Marcus. 'Dit rapport heeft al die jaren op de diverse werkkamers van Marcus stof liggen verzamelen. Het is jullie waarschijnlijk duidelijk wat dat betekent?'

'Ja, dat hij hem niet heeft kunnen loslaten,' antwoordde Gordon zo logisch als wat. 'Dus nu wil hij waarschijnlijk graag dat wij die last van zijn schouders halen.'

Carl stak een wijsvinger omhoog. '*Spot on*. Daarom nemen wij hem over, leggen alle andere zaken opzij en lossen hem op, zo is het.'

'Alle andere zaken opzij? Is dat niet een beetje té drastisch, Carl?' mompelde Rose. 'Vind je niet dat we op dit moment ruimschoots voldoende zaken hebben?'

Carl haalde zijn schouders op. Misschien, maar ondanks alles besliste toch de chef Moordzaken en bovendien had de zaak een bijzonder zwakke plek bij Carl weten te raken. Zo veel jaren later en nog steeds deed het buitengewoon pijn te denken aan het jongetje en aan zijn moeder, die alles was kwijtgeraakt wat ze liefhad. Hij kon niet lang met zijn ogen dicht aan dat verschrikkelijke ongeluk zitten denken, voordat hij haar trillen nog net zo duidelijk voelde alsof het gisteren was. Was het omdat hij zelf vader was geworden?

'Jullie hebben vast gezien wat Marcus onderaan in het brandtechnisch rapport heeft gemarkeerd, dus ik hoef jullie niet uit te leggen welke hoge prioriteit we aan dat deel van de zaak moeten geven. Niet alleen voor Marcus, maar evenzeer voor onszelf en afdeling Q.'

'Je bedoelt dat keukenzout?' opperde Gordon.

Carl knikte. 'Rose, jij bent sinds 2008 bij afdeling Q, dus dan moet er toch een belletje gaan rinkelen, of niet?'

'Over keukenzout?' Ze schudde het hoofd.

'Nou, maar zoek het dan uit. Want ik wéét dat er een aantal jaren geleden een zaak was die opzij is gelegd en waarbij er iets was met zout. Dat kon Marcus zich ook herinneren, maar zoals gezegd moet dat al wat jaren geleden zijn geweest, omdat we het tijdstip niet een-twee-drie konden bepalen. Maar probeer eens in de oude zaken te kijken, bijvoorbeeld die uit 2000 tot 2005, dan vind je wellicht iets.'

'Over zout dus?' Ze zag er niet enthousiast uit.

'Ja, ik herinner me zoals gezegd vaag dat er ooit een andere zaak was waarbij er een bergje zout in de buurt van de plaats delict lag.'

'Nou, maar dat is me dan ook wel een prachtige taak om toebedeeld te krijgen, echt hartstikke bedankt, Carl Mørck uit Vendsyssel. Nu ik er trouwens over nadenk, er ligt een behoorlijke berg zout op het erf van mijn neef in Gangløse. Moeten we hem laten arresteren?'

Carl trok zijn wenkbrauwen op. Als die meid in zo'n humeur was, dan was het een kwestie van je poot stijf houden.

'Dank voor je sarcasme, Salome. Denk je even aan wat Marcus voor jou heeft gedaan, Rose? Hij heeft je terug weten te krijgen in je baan, in ongeveer dezelfde vorm en met dezelfde statuur als vijf jaar geleden, terug in een betere positie en wat het verder nog allemaal heeft opgeleverd. Vind je dus ook niet dat Marcus heeft verdiend dat je alles doet wat in je macht ligt om die zaak uit zijn leven te bannen?'

Ze zuchtte. 'Je was echt een stuk grappiger, toen je nog een oude, chagrijnige etterbak was en geen heilige, oude chagrijnige etterbak. Maar ja, als je mij wilt pijnigen met het doorlezen van oude zaken, terwijl Assad de gevallen oplost die op onze bureaus liggen, dan zal ik het wel doen.'

Ze had zich al omgedraaid voor hij haar van repliek kon dienen. Rete-irritant.

Hij wendde zich tot Gordon, die eruitzag alsof hij nu de reprimande moest overnemen.

‘En jij, Gordon,’ zei hij met nadruk die de knaap deed huiveren. ‘Jij moet mij helpen.’

Zijn schouders zakten naar beneden.

‘Jij moet de weduwe zien te vinden van de man die eigenaar van de autowerkplaats was. Daarna moet je de oude vrouw zoeken die een paar dagen geleden bij de begrafenis was, de nicht van Maja Petersen. Als je dat hebt gedaan, breng je ze allebei naar mij toe. En een beetje pronto, alsjeblieft!’

Carls nieuwe werkkamer op de eerste verdieping was er zo eentje waarvan er dertien in een dozijn gingen, met standaardinventaris en gemakkelijk schoon te maken. Hij deed het raam open, legde het rapport van Marcus op de vensterbank en begon bij het begin. Het kostte hem bijna een kwart pakje sigaretten om hem door te lezen en het was buitengewoon grondig, net als alle andere rapporten die Marcus Jacobsen in zijn tijd als inspecteur bij de recherche had geschreven. Bij deze leek hij echter extra veel te zijn betrokken, mogelijkerwijs omdat hij zo goed als eerstehands getuige van de gebeurtenissen was geweest en omdat hij het radeloze verdriet van de jonge moeder nooit was vergeten.

Al op de eerste pagina verwoordde Marcus zijn ontevredenheid over het feit dat de toenmalige chef Moordzaken zijn onderzoek stopte en de zaak als een ongeluk classificeerde.

De vele volgende pagina’s waren passages van de getuigenverhoren die Marcus had afgenomen, maar nuchter bezien waren er maar weinigen die iets konden bijdragen, als er al een bij was.

‘Wat heb je gezien?’ en ‘Wat weet je?’ vroeg Marcus de mensen die hij verhoorde altijd. ‘Bezit je kennis over iets wat tot deze gewelddadige explosie kan hebben geleid?’ Niemand kon hem een spoor geven dat hij verder kon onderzoeken. De jonge vrouw die haar kind had verloren, verklaarde waarom ze naar de autowerkplaats was gegaan. Iets met de achteras van een Citroën Dyane die moest worden vervangen omdat hij was vergaan. Telkens als ze bij het punt kwam waarop ze wilde vertellen over het moment van de explosie en hoe de wandelwagen met haar driejarige zoontje uit haar handen werd gerukt, stortte ze in.

Daarna was er een aantal verklaringen van de weduwen van de monteurs die om het leven waren gekomen, en alles bij elkaar was er

niets wat op iets anders wees dan dat het een actieve, jonge garage was geweest met veel vakmanschap bij de arbeidskrachten. Ze werkten vaak over, maar de salarissen werden altijd snel uitbetaald en waren niet slecht, integendeel, had een van de vrouwen gezegd.

Precies dat onderstreepte Carl.

'Het was niet moeilijk om de weduwe te vinden, Carl. Ze was wel hertrouwd en had een andere achternaam gekregen, maar godzijdank woonde ze nog steeds op hetzelfde adres.'

'Wanneer komt ze hiernaartoe, Gordon?'

'Ze is hier. Ze wacht binnen bij Rose.'

Carl knikte goedkeurend. Hij moest weldra erkennen dat de jongste op de afdeling niet helemaal vochtig meer was achter zijn oren.

'En die nicht die de overlijdensadvertentie in de krant had geplaatst, zij komt over een uur. Zij was een beetje zenuwachtig en in de war dat je met haar wilde praten, maar ik heb tegen haar gezegd dat je doorgaans niet bijt.' Hij grijnsde.

Doorgaans niet bijt?! Carls glimlach werd halfhartig. Een beetje vochtig achter de oren was die mafkees dus nog steeds.

Carl sloot de map, zodat de weduwe de heftige foto's van de lichamen op de plaats van het ongeluk niet zou zien.

Hoe de weduwe van de eigenaar er dertig jaar geleden uit had gezien wist hij niet, maar voor een zestigjarige vrouw was ze bijzonder jeugdig. Maar weinig van dit gezicht kan met Gods hulp zijn gedaan, dacht hij toen ze haar mondkapje afdeed. Ze probeerde zelfs te glimlachen, maar die glimlach bleef als het ware in haar gezicht steken.

De eerste minuten worstelde hij een beetje met de vragen, maar wie niet waagt die niet wint, dacht hij en kwam met een vraag die ze volgens het rapport niet eerder had gekregen. Een regelrechte slag in de lucht.

'Er ging bij je man in die periode heel wat geld door zijn handen, maar hoe merkte jij dat eigenlijk?'

Ze deed haar haar achter het ene oor, terwijl een rimpel op haar voorhoofd zich probeerde te uiten. 'Nou ja, we betaalden in elk geval al onze rekeningen op tijd, bedoel je dat?'

'Nee, ik bedoel al die extra dingen die er waarschijnlijk bij kwamen. Auto, afwasmachine, nieuwe kleren, al die dingen.'

Ze leek heel opgelucht over de concrete mogelijkheden die ze kreeg.

'Ja eh, Ove kocht het vakantiehuisje. Dat heb ik nog steeds. In Tisvilde.'

Carl floot. 'Dat was waarschijnlijk precies het juiste moment om een vakantiehuisje in Tisvilde te kopen. Tegenwoordig is het niet meer te betalen.'

Haar korte knik drukte een zekere trots uit.

'Hoeveel betaalden jullie daarvoor, weet je dat nog? Jullie kochten het contant, toch?' probeerde hij.

Ze knikte en zag er nadenkend uit. Goeie genade, wat was zij makkelijk een zetje te geven.

'Iets meer dan honderdduizend kroon, volgens mij.' Ze knikte om zichzelf te bevestigen.

'Dus de werkplaats liep goed?'

Ze knikte. 'Ove werkte ook echt heel veel. Maar dat deden ze allemaal.'

De rest van hun gesprek duurde twintig minuten en het zou waarschijnlijk ook de laatste keer zijn.

'Ik heb het idee dat er bij dat bedrijf meer bedrijvigheid was dan bij de meeste autowerkplaatsen,' zei hij tegen Rose nadat de weduwe was vertrokken.

Ze luisterde niet. 'Weet jij eigenlijk wel waar jij mij mee hebt opgezadeld, Carl?' Rose had vele gezichtsuitdrukkingen en de uitdrukking die ze op dit moment had, beviel hem niks. Wie had het ook alweer over chagrijnige etterbakken gehad?

'De zaken van 2000 tot 2005 zijn nog niet gedigitaliseerd, dus ik zit maar te bladeren en te bladeren in die rapporten. Je moet er niet op rekenen dat je ontkomt aan overwerkvergoeding als je wilt dat ik dit een beetje snel doe.'

Klagen, klagen, klagen. Eigenlijk heel gezellig.

'Jij zegt maar hoeveel uur je nodig denkt te hebben, dus ga gerust verder met je buitengewoon fantastische werk.'

Stak ze nou haar tong uit?